

12. **Malkush A. S.** Pretvorenyye natsyonal'nykh osobennostey v style V. Zolotarëva (na prymerе sochynenyi dlya bayana): avtoref. dys. ... kand. yskusstvovedenyua nauk : 17.00.02 – «Teatral'noye iskusstvo» / A. S. Malkush ; Novosybyrsk. hos. akad. ym. M. Y. Hlynky. – Novosybyrsk, 2013. – 32 s.

13. **Miroshnychenko O. M.** Sonata dlya bayana A. Nyzhnyka: do problemy traktuvannya zhanru / O. M. Miroshnychenko. – Donetsk : DDMA im. S. S. Prokof'yeva, 2013. – S. 279–287.

14. **Stashevs'kyy A.** Volodymyr Runchak «Muzyka pro zhyttya...» Analitychni ese bayannoyi tvorchosti / A. Stashevs'kyy. – Luts'k : Volyn. obl. druk., 2004. – 199 s.

15. **Chernoivanenko A.** Tematychni funktsiyi faktury v bayannykh tvorakh S. Habaydulinoiy, E. Denysova, K. Tsepkolenko / A. Chernoivanenko // Muzychne mystetstvo i kul'tura : nauk. visn. Odes. derzh. muz. akad. im. A. V. Nezhdanovoyi. – Odesa, 2003. – Vyp. 4., kn. 11. – 60 s.

16. **Shyp S.** Muzychna forma vid zvuku do stylyu : navch. posib. / S. Shyp. – Kyiv : Zapovit, 1998. – 367 s.

THE ORIGIN AND THE DEVELOPMENT OF THE ACCORDION SONATA GENRE THROUGH THE PRISM OF HISTORIOGRAPHY

Radko Yurii, Postgraduate,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

The main stages of the birth and evolution of the sonata genre are considered in the article. The individual composer's approaches to the formation and interaction of the sonata form on the genre are revealed. The general principles of the thematic structure, functions, peculiarities of the thematic development and its influence on the shaping process are considered. The sonata form is considered from the dialectical principle of the interaction of musical material, thematic opposition as if personified. A holistic view about the formation and development of the accordion sonata genre of the second half of the 20-th and the beginning of the 21-st century was created on the basis of the leading scientists' researches. The article gives an overview of a number of studies where genre-stylistic, texture, rhythmic-formula, timbre and folklore features of accordion sonata are studied.

Key words: sonata for accordion, sonata genre, sonata form.

UDC [78.082.2]

THE ORIGIN AND THE DEVELOPMENT OF THE ACCORDION SONATA GENRE THROUGH THE PRISM OF HISTORIOGRAPHY

Radko Yurii, Postgraduate,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

The aim of the research is to consider the main stages of the evolution of the sonata genre, to explore the specifics of the individual composer's approach to the formative principles of sonata, to create a holistic view about the formation and development of the accordion sonata genre of the second half of the 20-th and the beginning of the 21-st century on the basis of the leading scientists' researches.

The methodology of the research. In the article the complex of methods of universal, general, scientific and specific character, complementarity of which provided objectivity and scientific reliability of the results of the research is used: a method of objectivity and historicism, a comparative method, a method of analysis.

Results. The preconditions for the formation and development of the accordion sonata genre of the second half of the 20-th and the beginning of the 21-st century are determined.

Novelty. The development and evolution of the accordion sonata are realised on the basis of the leading scientists' researches, where the main concepts of the dramaturgy genre and innovative figuratively-compositional solutions are revealed.

The practical significance. The materials and the results of the research can find application in the lecture courses with the technique, history and the theory of the accordion performance, to become a basis for further scientific researches in the field of improvement of training.

Key words: sonata for accordion, sonata genre, sonata form.

Надійшла до редакції 1.11.2017 р.

УДК 7.038.6(4/8):008

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАКАТ ЕПОХИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ В ПРАЦЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВЦІВ

Залевська Олена Юрїївна, аспірантка,
Харківська державна академія дизайну та мистецтв,
м. Харків, rurevnaalenka@i.ua

Аналізуються публікації, в яких особливу увагу приділено науковим дослідженням розвитку нового світового періоду – постмодернізму. Виявляються дослідження, в яких розглядається графічний дизайн загалом

та приділяється увага еволюції, періодизації розвитку, національним особливостям та трансформації образу українського плакату. Акцентовано на дослідженнях візуально-пластичної мови українського плакату та виділено низку наукових розробок з цієї тематики.

Ключові слова: постмодернізм, український плакат, візуально-пластична мова, графічний дизайн, публікація, дослідження.

Актуальність дослідження. Формування нової історико-культурної реальності кінця ХХ – початку ХХІ ст. зумовило пошук нових ціннісних орієнтирів, що визначились у розвитку нового світового періоду – постмодернізму. Сучасний український плакат не можливо розглядати окремо від цього фактора. Питання українського плакату знайшло висвітлення в наукових джерелах, але додаткового розгляду потребує саме сучасний етап становлення плакату як самостійної одиниці графічного дизайну. Комплексне вивчення джерел, що дозволяє дослідити даний аспект проблеми, робить дослідження актуальним.

Огляд останніх публікацій. Історія українського плакату має своїми витоками початок ХХ ст. і веде цикл закономірно пов'язаних подій, ланок, періодів, що ставить завдання розглядати вітчизняний плакат у розрізі історико-культурного буття. Питанням дослідження графічного дизайну загалом та зокрема еволюцією українського плакату присвячені дослідження Бойчука О., Гладун О., Грищенко В., Даниленка В., Кондратьєвої К., Короля М., Лагутенко О., Прищенко С., Сбітнєвої Н., Северіної О., Смирнова С., Соколюк Л., Татіївського П., Триноженко Л., Турчак Л., Черневич О., Яворик Ю. та ін. Додаткового розгляду потребує особливості візуально-пластичної мови українського плакату періоду постмодернізму та факторів, що впливали на формування й розвиток сучасного вітчизняного плакату.

Метою статті є аналіз наукових розвідок у сфері історії графічного дизайну та факторів, що впливали на його розвиток.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи питання розвитку українського плакату епохи постмодернізму, не можна обійти увагою історичні витoki, що сформували основу вітчизняного дизайну взагалі і графічного дизайну зокрема.

Розвиток вітчизняного дизайну в складних політико-економічних умовах, що призвели до прогресування його інтернаціонального напрямку «в московській версії» ретельно досліджено В. Даниленком [3]. Автор звертає увагу на тогочасну неможливість широкої реалізації в Україні не лише суто національних рис дизайну, а й європейських графічних надбань через розмаїті ідеологічні утиски різних імперій, до складу яких в різні часи входили територія України. За його словами, звернення до національної традиції відбувалося виключно «шляхом накладання штампів», запозичених в аматорському «селянському мистецтві» [3; 28].

Фундаментом розвитку сучасного вітчизняного дизайну в контексті світової проектно-художньої культури, на думку дослідника, має стати гармонійне поєднання національних українських творчих коренів та цінностей з кращими надбаннями інших культур та інноваційних технологій, що допоможуть у глобальному сьогоденні еволюціонувати самоідентифікаційному вітчизняному професійному дизайнерському мистецтву [3; 29].

Певною мірою доповнює постулати В. Даниленка дослідження П. Татіївського [13], в якому зосереджено увагу на процесі гуманізації та екологізації дизайнерського проектування у контексті системної цілісності моделі образу життя людини в майбутньому. Автор доводить, що дизайн як явище художньої і проектно-культури не лише формує гармонійне середовище життєдіяльності людини та культурно-споживацькі смаки, а й виступає як художнє змістовно-емоційне самоідентифікування народу, стверджує життєвість його уподобань, смаків, традицій матеріально-духовної, художньої і проектно-культури.

Нову концепцію історії української графіки першої третини ХХ ст. у річищі загальноєвропейського художнього процесу пропонує О. Лагутенко [7]. Саме вона вперше в українському мистецтвознавстві подає історію вітчизняної графіки як самостійний художній феномен. Дослідниця зазначає, що митці, що сповідували ідеї Ар-Нуво, ставилися до графіки як до художньої галузі, що має багаті можливості пластичної мови, активізуючи застосування умовності образних рішень та реалізуючи на практиці жаданий синтез мистецтва й життя.

Вітчизняна графіка першої третини ХХ ст., за словами О. Лагутенко, заклала конструктивні основи, визначила шляхи «якими може рухатися сучасна культура України, зберігаючи національну ідентичність у світовому контексті, набуваючи потужного мистецького вияву» зокрема в аспекті формування національно-культурних факторів впливу і на графічне мистецтво плакату. Таким чином, зазначає дослідниця, вітчизняний плакат постає як принципове інноваційне явище, оскільки увібрив у себе традиції українського мистецтва та національно-культурні звичаї, набув національних маркерів, став синтезом різних жанрів, форм, стилів, мистецьких напрямів.

Незважаючи на те, що дослідження історії плаката другої пол. XX – початку XXI ст. не входило до завдань, поставлених науковцем, О. Лагутенко акцентувала увагу на тому, що для візуально-пластичної мови українського плакату першої третини XX ст. характерними були звернення до засобів постмодернізму: «актуальними стали національні традиції, умовні пластичні засоби формотворення, ...елементи та культурні надбання минулих епох, так звані «цитати», «алюзії», «ремінісценції» та будь-які інші інтертекстуальні елементи, властиві постмодернізму» [7; 44]. Ці перші делікатні та невігадливі паростки у подальшому зазнали ідеологічних утисків та пригнічення і не отримали розвитку. За радянських часів мистецтво українського плакату має чітко означені поняття та сформовані образи, актуальності набуває агітаційний плакат, що акцентував увагу на соціальних та моральних сферах життя. Науковець підкреслює також комунікативну роль плакату в таких його проявах як інформування, просвітництво та пропаганда [7; 3]. А факторами впливу на становлення українського плакату стали війни та революції, рухи за відродження нації і періоди економічних занепадів, якими ознаменувалося XX ст.

Сучасний варіант вітчизняного графічного дизайну, що є важливою складовою культури і дизайну України, пропонує Н. Сбітнева. На її думку, вивчення історії дизайну допоможе виявити стилі та напрями, а порівняння й співставлення стилів і напрямів у дизайнерській творчості різних часів, країн та культур дозволять виявити певні формальні ознаки, завдяки яким створений графічний об'єкт можна класифікувати як дизайнерський, а не образотворчий чи декоративно-прикладний [10]. В іншій своїй роботі Н. Сбітнева акцентує увагу на особливостях стилів, що розвиваються в залежності від різних соціально-економічних та політичних умов життя суспільства. А стиль вітчизняного «комерційного» графічного мистецтва кінця XIX – початку XXI ст. автор характеризує як «позачасовий, стихійно укладений і навіть космополітичний» [11; 155]. Крім того, запропонована дослідницею хронологічна шкала розвитку вітчизняної плакатної культури кінця XIX – початку XX ст. є важливою з класифікаційної точки зору, оскільки надає інформацію про характерні ознаки стилю кожного окремого періоду.

О. Гладун при дослідженні художньо-образотворчих та комунікативно-інтенціональних рис графічного дизайну акцентує увагу на його дуалістичній природі [1]. За її висновками, художньо-образотворча сторона графічного дизайну впливає на емоційно-почуттєвий діапазон (або поле, зону, шар) глядача, а комунікативно-інтенціональна подає інформацію за допомогою візуальних образів. Зважаючи на функціональну аналітичність системи візуалізації інформації графічного дизайну, основним його завданням є перетворення інформації у візуальні знаки, що мають інтерпретуватися максимально виразно [2]. Відповідно, за словами О. Гладун, візуальна мова графічного дизайну, як засіб презентації інформації, є знаковою системою. Візуально-знакові системи та множина інтертекстуальних повідомлень складають візуальні гіпертексти сучасного інформаційного середовища [2]. Таким чином, знак чи система знаків визначають якість інформації; чим якісніший знак, тим вищий ступінь корисної дії повідомлення.

Дослідниця звертає увагу на проблеми «формування нової інформаційно-візуальної парадигми» графічного дизайну України та визначення національної сутності й еколого-інформаційної складової візуального продукту [1]. Вона, наводячи аргументи на користь визначальної ролі графічного дизайну як візуально-соціального комунікатора, водночас розкриває сутність його візуально-пластичної мови: «формально візуально-пластичну мову графічного дизайну слід розглядати як складну специфічну об'ємну систему взаємозалежності знаковості (образотворчості) та структурності (формотворчості). Змістовно – як певний напрям думок (висловлень), духовних установок, ідей, що інформують і формують» [1; 44].

Візуальна мова, як об'єкт та інструмент сучасної практики графічного дизайну, стала предметом дослідження О. Квітки [6; 162], в якому наголошено, що на сучасному етапі розвитку соціуму візуальна мова «вийшла з професійної ніші задач дизайну» і стала предметом вільного використання і творчого освоєння широкими масами користувачів. При цьому в сучасному графічному дизайні, «крім альтернативних постмодерністських тенденцій, сутнісними атрибутами якості знака і знакових систем залишаються раціоналізм і функціоналізм, що виражає генеральний напрям ясності комунікації» [6; 162].

О. Квітка вирізняє детальні характеристики терміну «графічний знак» і подає його як динамічний та найважливіший елемент графічної мови дизайну і вважає, що сьогодні відбувається «інтеграція міждисциплінарних зв'язків у визначенні важливих наукових термінів, таких як знак і мова», а рушієм розвитку нових мовних систем в дизайні стають комп'ютерні технології [6; 164]. Автор актуалізує питання логіко-математичного аналізу мови знаків візуальної комунікації, яке пов'язує з появою інформаційних мов у тріаді «людина – машина – середовище» (або у тандемі «людина – машина») [6; 164].

Вагомий внесок у вивчення візуальної мови графічного дизайну зробила А. Макарова, проаналізувавши проблемні аспекти систематизації засобів побудови образу: «численність кількості і невизначеність якості візуальної інформації, суб'єктивність образних уявлень і об'єктивні протиріччя в позиціях зацікавлених сторін». Дослідниця відобразила детальну деревовидну структуру субординаційних та координаційних взаємозв'язків окремих проектних засобів та їх груп, виокремлюючи три основних: «композиційні», «художні» та «технологічні засоби» [8; 18]. А. Макарова чимало уваги приділяє композиції та комунікативній ролі художніх засобів виразності графічного дизайну, порівнюючи їх із візуальним лексиконом, що за своїм характером перетворюється у систему «алгоритмів трансформації смислів». Вона відмічає актуалізацію функціонального напрямку графічного дизайну, пов'язану з поширенням культури масового споживання, а отже й зростання інтересу до універсальних форм візуальної мови [8; 11]. Серед засобів візуальної мови дослідниця виокремлює лінію як першоеlement, що в психології сприйняття та практиці графічного дизайну, крім протяжності, має певні характеристики: лінія-напрямок (рух, зв'язок), лінія-межа і лінія-об'єкт, лінія-слід, лінія-суб'єкт» [9; 37].

Питання розвитку графічного дизайну (і зокрема українського плакату) у сфері розвитку комп'ютерних технологій аналізує Л. Турчак [15]. Розглядаючи історію української графіки ХХ ст., автор зупиняється на періоді 1990-х р., коли у вітчизняному дизайні посилюється «тенденція ідейних пріоритетів» [15; 9], а художники-графіки починають освоювати нові техніки та комп'ютерні технології. Дослідник підкреслює, що ознаки нового часу вплинули на розвиток вітчизняного плакатного мистецтва, яке зосереджує «увагу на актуальних проблемах та важливих соціальних завданнях віддзеркалювати соціокультурні процеси». За автором, отримало «нове дихання» не лише традиційне плакатне мистецтво, оновлене як стилістично, так і тематично, а й комерційне (рекламне), що знаходиться «у торговельних установах, періодичних виданнях, міському транспорті». Саме розповсюдження і поширення інформаційно-комп'ютерних та поліграфічно-друкарських технологій сприяє масовості сучасної рекламної графіки. [15; 10].

О. Храмова-Баранова досліджує історичний контекст розвитку вітчизняного графічного дизайну [16], зосереджуючи увагу на питаннях плакату, як одного з видів графічного мистецтва. Ця робота цікава, насамперед, історичним аспектом еволюціонування плакатної графіки. В іншій роботі автор висвітлює «значення нової типографіки в сучасному проектуванні візуального художнього образу», що відкриває нові горизонти для експериментів у різних галузях дизайну та завдяки сучасним технологіям має широкий спектр розв'язкового інструментарію [17; 36–37].

Тему дослідження особливостей формування зображення у графічному дизайні на матеріалі плаката продовжує О. Калашникова [5; 12]. Вона подає розвиток особливостей візуально-пластичної мови графічного дизайну кінця ХІХ – другої пол. ХХ ст. Науковець доводить, що завдяки роботам футуристів 1920-х рр., у першій третині ХХ ст. слово стало сприйматися самодостатнім елементом як з інформативної, так і з образотворчої точок зору, а в періоді 1940–1950-х рр. форма українського плакату набуває реалістичності на тлі внутрішньонаціональних згуртувань, а шрифт постає лише носієм вербальної інформації. Часовий рубікон (1960-ті рр.) наукового дослідження О. Калашникової ставить додаткові завдання з вивчення візуально-пластичної мови плакату наступного періоду.

До екосеміотики в мистецтві плакату звертається О. Северіна [12], що досліджує соціально-історичні та культурні особливості еволюції екологічного плакату від естетичного візуально-комунікативного інформатора до активного учасника екологічних рухів. О. Северіна проводить семантичний аналіз графічного образу, виокремлюючи ідейно-візуальні форми та взаємозв'язки між окремими елементами плакатного образу. Цікавим для нас є наданий дослідницею морфологічний аналіз особливостей художньої мови плакату, зокрема композиційних елементів типографіки. Водночас, за її словами, сучасний екологічний плакат створюється засобами екосеміотики – інтернаціональною мовою символів і образів, що фактично є зрозумілою не лише для представників дизайнерських шкіл різних країн світу, а й для комунікативного простору. Матеріалом цієї мови у різних дизайнерів є екослова-символи, що мають спільне семантичне значення, упізнаваний та зрозумілий силуетний начерк і разом із тим ефективно у декодуванні візуальної інформації. [12].

Робота Т. Іваненко досліджує шрифти як зорову «метафору» і важливий елемент успішного візуального рекламного повідомлення, що є особливо важливим елементом плакатного мистецтва, ініціюючи образне мислення реципієнта. [4]. Дослідниця доводить єдність наочних комунікативних якостей візуально-пластичної мови, законів і принципів побудови зображення як графіки так і акцидентних шрифтів, що дозволяє вважати акцидентний шрифт особливим видом графічного мистецтва. В акцидентному шрифті поєднуються незвичайний рисунок, образність, експресивна емоційність і своєрідність застосування композиційних прийомів. Гармонія цих формотворних

елементів створює зовнішню оригінальність акцидентного шрифту, а його образні особливості широко використовуються в різних сферах графічного дизайну: системах ідентифікації, малих поліграфічних формах, плакатному мистецтві тощо [4].

Національні особливості та трансформацію форми сучасного графічного дизайну (на прикладі плакату кінця ХХ ст.) досліджує Л. Триноженко, що концентрує увагу на важливості змісту і трактуванні значень прихованих та асоціативних категорій зображення, що несуть цільовий «message» аудиторії [11; 190]. Автор вважає, що візуальна форма повинна бути просякнута «національним духом», який є близьким всім громадянам України незалежно від етносу та географічного місцезнаходження». Складно погодитись із його думкою про те, що графічний дизайн поступово наближається до «акустичної мови» і потребує синтаксичної вираженості.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене, можна стверджувати, що аналіз наукових розвідок у сфері історії графічного дизайну та факторів, що впливали на його розвиток, є необхідним для прогнозування тенденцій та перспектив подальшого розвитку плакату як самостійної галузі науки і мистецтва. Досліджуючи питання розвитку вітчизняної графіки в контексті еволюції українського плакату можемо відзначити, що переважають дослідження національної культурної традиції. У науковій літературі зустрічаються лише окремі відомості, дотичні до нашої теми, що певною мірою доповнюють відомості більш ранніх публікацій щодо розвитку візуально-пластичної мови плакату періоду постмодернізму. Проте на сьогодні не існує ґрунтовного мистецтвознавчого дослідження, яке б узагальнило кроки еволюційного поступу та трансформацію прийомів саме візуально-пластичної мови плакату постмодернізму, що не може не відбитися на повноті й об'єктивності осмислення сучасної вітчизняної дизайнерської практики. Відсутність в українському мистецтвознавстві ґрунтовної розвідки з порушених проблем стала одним із головних факторів у визначенні тематичної спрямованості даного дослідження.

Список використаної літератури

1. *Гладун О. Д.* До проблеми візуальної мови графічного дизайну України / О. Д. Гладун // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну та мистецтва. – 2009. – № 5. – С. 42–46.
2. *Гладун О. Д.* Тенденції української візуально-графічної комунікації: емоційний і змістовний аспект [Електронний ресурс] / О. Д. Гладун. – Режим доступу: http://mari.kiev.ua/PDF_2011_/Suchasni_prolemy_6_2010/49-58.pdf.
3. *Даниленко В. Я.* Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства / В. Я. Даниленко ; Львів. акад. мистецтв. – Львів, 2006. – 42 с.
4. *Іваненко Т. О.* Художньо-образні особливості формоутворення акцидентного шрифту : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / Т. О. Іваненко / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2006. – 19 с.
5. *Калашникова О. А.* Зображальний аспект візуальної мови графічного дизайну (на матеріалі плаката) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / О. А. Калашникова ; Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2011. – 20 с.
6. *Квитка О. Л.* Графический знак в аспекте информационных технологий / О. Л. Квитка // Вопросы духовной культуры. Культурология. – Київ, 2010. – С. 162–165.
7. *Лагутенко О. А.* Українська графіка першої третини ХХ століття: загальноєвропейські тенденції та національні особливості розвитку : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства / О. А. Лагутенко ; Нац. акад. образотвор. мистецтва і архітектури. – Київ, 2008. – 429 с.
8. *Макарова А. Л.* Засоби побудови образу в графічному дизайні: система структурних взаємозв'язків : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / А. Л. Макарова ; Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2014. – 20 с.
9. *Макарова А. Л.* Линия как формальный элемент визуального языка (средства визуализации информации и образа в графическом дизайне) [Электронный ресурс] / А. Л. Макарова // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2011. – № 4. – С. 34–37. – Режим доступу: <http://nbuv.ua>.
10. *Сбітнева Н. Ф.* Графічний дизайн: до історії становлення / Н. Ф. Сбітнева // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2008. – С. 96–105.
11. *Сбітнева Н. Ф.* «Комерційний» стиль в графічному дизайні: особливості та перспективи розвитку / Н. Ф. Сбітнева // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2007. – С. 153–163.
12. *Северіна О. М.* Особливості силуетно-графічної мови екологічного плаката [Електронний ресурс] / О. М. Северіна. – Режим доступу: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=1718&chapter=1> 2009.pdf.
13. *Татіївський П. М.* Особливості становлення та перспективи розвитку дизайну в Україні : автореф. дис. ... канд. техн. наук / П. М. Татіївський ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. – Київ, 2002. – 190 с.
14. *Триноженко Л. С.* Національні мотиви сучасного графічного дизайну в Україні як засіб візуальної ідентифікації / Л. С. Триноженко // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2010. – № 674: «Архітектура». – С. 188–191.

15. *Турчак Л. І.* Еволюція образотворчого мистецтва в незалежній Україні : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / Л. І. Турчак . – Київ, 2011. – 16 с.
16. *Храмова-Баранова О. Л.* Деякі сторінки історії розвитку графічного дизайну в Україні у XX ст. та його періодизація / О.Л. Храмова-Баранова // Наук. пр. – Київ, 2005. – Т. 48. – С. 131–134.
17. *Храмова-Баранова О. Л.* Нова типографія в сучасному графічному дизайні / О. Л. Храмова-Баранова // Аркадія. – 2015. – № 4 (45). – С. 36–39.

References

1. *Gladun O. D.* The problem of the visual language of graphic design of Ukraine / O. D. Gladun // Bulletin of the Kharkov State Academy of Design and Art. – 2009. – №. 5. – P. 42–46.
2. *Gladun O. D.* Trends in Ukrainian visual and graphic communication: an emotional and substantive aspect / O. D. Gladun. – Access mode : http://mari.kiev.ua/PDF_2011/Suchasni_prolemy_6_2010/49-58.pdf.
3. *Danilenko V. Ya.* Design of Ukraine in the World Context of Art and Design Culture of the Twentieth Century (National and Globalization Aspects) : avtoref. dys. ... dr. mistetsvovnav. / V.Ya. Danilenko // L'viv Academy of Arts. – Lviv, 2006. – 42 p.
4. *Ivanenko T. O.* Artistic-figurative features of the formation of the incident font : avtoref. dys. ... kand. yutatovoznav. / T. O. Ivanenko // Kharkov State Academy of Design and Art. – Kharkov, 2006. – 19 p.
5. *Kalashnikova O. A.* Illustrative aspect of the visual language of graphic design (on the material of the poster) : avtoref. dys. ... cand. art critic. / O. A. Kalashnikova // Kharkov State Academy of Design and Art. – Kharkov, 2011. – 20 p.
6. *Kvitka O. L.* Graphic sign in the aspect of information technologies / O. L. Kvitka // Question of the spiritual culture – Culturology. – Kyiv, 2010. – P. 162–165.
7. *Lagutenko O. A.* Ukrainian graphics of the first third of the twentieth century: pan-European tendencies and national peculiarities of development : avtoref. dys. ... dr. art critic. / O. A. Lagutenko // National acad. exquisite artistic and archit. – Kyiv, 2008. – 429 pp.
8. *Makarova A. L.* Means of constructing an image in a graphic design: a system of structural interconnections : avtoref. dys. ... kand art criticism / A. L. Makarova ; Kharkov State Academy of Design and Art. – Kharkov, 2014. – 20 p.
9. *Makarova A. L.* Line as a formal element of visual language (means of visualization of information and image in graphic design) / A. L. Makarova // Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts. Art studies. Architecture. – 2011. – №. 4. – P. 34–37. – Access mode : <http://nbuv.ua>.
10. *Sbitneva N. F.* Graphic design: to the history of the formation of / N. F. Sbitneva // The Bulletin Kharkiv. state acad. design and art. – Kharkov, 2008. – P. 96–105.
11. *Sbitneva N. F.* «Commercial» style in graphic design: features and prospects of development / N. F. Sbitneva // The Bulletin Kharkiv. state acad. design and art. – Kharkov, 2007. – P. 153–163.
12. *Severina O. M.* Features of the silhouette-rational language ecological poster / O. M. Severina – Access mode : <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=1718&chapter=1> – 2009.pdf.
13. *Tatievsky P. M.* Features of formation and prospects of development of design in Ukraine : avtoref. dys. ... kand. tech. nauc / P. M. Tatievsky ; National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Art Studies, Folklore Studies and Ethnology named after M. Rylsky. – Kyiv, 2002. – 190 p.
14. *Trynozhenko L. S.* National motifs of modern graphic design in Ukraine as a means of visual identification / L. S. Trynozhenko // Bulletin of the National University «L'viv Polytechnic». – 2010. – № 674: Architecture. – S. 188–191.
15. *Turchak L. I.* Evolution of Fine Arts in Independent Ukraine: avtoref. dys. ... cand. art studies / L. I. Turchak. – Kyiv, 2011. – 16 s.
16. *Hramova-Baranova O. L.* Some pages of the history of graphic design development in Ukraine in the twentieth century. and its periodization / O. L. Hramova-Baranova // Scientific works. – Kyiv, 2005. – Vol. 48. – P. 131–134.
17. *Hramova-Baranova O. L.* New typography in modern graphic design / O. L. Hramova-Baranova // Arcadia. – 2015. – № 4 (45). – P. 36–39.

THE UKRAINIAN POSTMODERNISM POSTER IN THE WORKS OF THE NATIONAL SCIENTISTS

Zalevskaya Elena, Postgraduate,
Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv

The article is devoted to the analysis of publications, in which special attention is paid to the scientific researches on the development of a new world period – postmodernism. The article highlights and describes the studies that deal with graphic design in general and pay particular attention to the evolution, periodization of the development, national peculiarities and transformation of the image of the Ukrainian poster. At the same time the attention is paid to the research of the visual-plastic language of the Ukrainian poster and a number of scientific developments on this subject are highlighted.

Key words: postmodernism, Ukrainian poster, visual-plastic language, graphic design, publication, research.

UDC 7.038.6(4/8):008

THE UKRAINIAN POSTMODERNISM POSTER IN THE WORKS OF THE NATIONAL SCIENTISTS

Zalevskaya Elena, Postgraduate,
Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv

Relevance of the research topic. The formation of a new historical and cultural reality in the late XX – early XXI century predetermined the search for new value benchmarks that were determined in the development of a new world period – «postmodernism».

The aim of the study. The aim of the study is to analyze deeply the scientific research in the field of the graphic design history and factors that influenced its development, as well as consideration of the development of the domestic graphics in the context of the evolution of the Ukrainian poster and the development of the visual-plastic language of the postmodern posters.

Browse the latest posts. The history of the Ukrainian poster begins with the beginning of the twentieth century, and leads a cycle of naturally related events, links, periods, which sets us the task of viewing a domestic poster in the context of its historical and cultural existence. The researches of Boychuk O., Gladun O., Grischenko V., Danilenko V., Kondratieva K., King M., Lagutenko O., Prishchenko S., Sbitnoyeva N. Severina O., Smirnova S., Sokolyuk L., Tatievsky P., Trynozhenko L., Turchak L., Chernevich O., Yavoriyk Yu. etc. are dedicated to the research of graphic design in general and in particular to the evolution of the Ukrainian poster.

Scientific novelty of the work. Exploring the chosen topic faced with the lack of scientific material connected with the special thorough investigation of the problems raised both in the theoretical and informational aspects in the Ukrainian art, therefore, has become one of the main factors in determining the thematic orientation of this study.

Conclusions. Summarizing the above mentioned, it can be argued that in-depth analysis of the scientific research in the field of graphic design history and factors influencing its development is necessary in order to predict the trends and prospects for the further development of the poster as an independent branch of science and art.

Studying the development of domestic graphics in the context of the evolution of the Ukrainian poster, we can note that the study of national and cultural traditions prevails. In the scientific literature, there is only some information that is tangent to our topic, which to some extent supplements the information of earlier publications on the development of the visual-plastic language of the postmodern posters.

The study of the research on the development of domestic graphic art determined the picture of the gradual formation of the periodization of the Ukrainian poster and the disclosure of certain aspects of this problem at the end of the XX – the beginning of the XXI century. However, today there is no solid art research study that would summarize the steps of evolutionary advancement and the transformation of the methods of the visual-plastic language of postmodern posters, which cannot but affect the completeness and objectivity of contemplation of the modern domestic design practice. The absence of a special thorough investigation of the problems raised in the Ukrainian art criticism in the theoretical as well as in the informational aspects has become one of the main factors in determining the thematic orientation of this research.

Further research. The historiographic survey showed that the publications only partly affect the chosen topic of the scientific work and confirmed the need for the more thorough research in the chosen direction.

Key words: postmodernism, Ukrainian poster, visual-plastic language, graphic design, publication, research.

Надійшла до редакції 10.11.2017 р.

УДК 7.012: 655.3.066.11

ДИЗАЙН ДИТЯЧОЇ КНИГИ УКРАЇНИ: АСПЕКТИ СТРУКТУРИ

Єфімова Марія Петрівна, кандидат мистецтвознавства,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
Marusia88@ukr.net

Охарактеризовано структурні рівні дитячої книги (змістовий, образотворчий, архітектонічний) у їх переплетенні та різноманітні ознаки. Виявлено, що структурні рівні цієї книги взаємодіють між собою, тому вона як дизайн-об'єкт є результатом їх органічного синтезу. Змістовий рівень виступає ідеєю, формує задум та концепцію майбутнього дизайну дитячих книг. Образотворчий рівень утілюється крізь графічно-зображальну інформацію (ілюстрація, шрифт, декоративні елементи). Архітектонічний рівень забезпечує утворення об'ємно-просторової форми дитячого видання, побудованого на змісті літературного твору та графічно-зображальних особливостях образотворчого рівня.

Ключові слова: дитяча книга, структура, зміст, архітектоніка.

Постановка проблеми. Дитяча книга на сучасному етапі розвитку змінює свою роль, перетворюючись із складової частини дитячої літератури у цілісний багатофункціональний дизайн-об'єкт, який є самостійним організмом. Інтенсивний розвиток науки і впровадження технологічних